

OBSAH

hlava první

OD HABSBURSKÉHO HEGEMONISMU K EVROPSKÉ ROVNOVÁZE SIL

I.	TŘICETILETÁ VÁLKA	
I/1	<i>Kořeny konfliktu</i>	11
I/2	<i>Česko-falcká a dánská válka</i>	12
I/3	<i>Válka švédská</i>	14
I/4	<i>Válka švédsko-francouzská a vestfálský mír</i>	15
I/5	<i>Následky konfliktu</i>	18
II.	BAROKNÍ KULTURA	
II/1	<i>Vznik a obsah pojmu baroko</i>	19
II/2	<i>Výtvarné umění</i>	20
II/3	<i>Literatura, divadlo, hudba</i>	25
II/4	<i>Francouzské a nizozemské baroko</i>	28
II/5	<i>Vztah víry a vědy v baroku</i>	30
III.	MOCENSKÝ VZESTUP ZÁPADOEVROPSKÝCH STÁTŮ	
III/1	<i>Spojené nizozemské provincie</i>	33
III/2	<i>Anglie za prvních Stuartovců</i>	34
III/3	<i>Občanská válka a puritánská revoluce</i>	36
III/4	<i>„Slavná“ revoluce</i>	37
III/5	<i>Dvorský absolutismus ve Francii</i>	39
III/6	<i>Hegemonismus Ludvíka XIV.</i>	42
IV.	ODVRÁCENÍ OSMANSKÉ EXPANZE	
IV/1	<i>Definitivní zastavení tureckých výbojů v Evropě</i>	43
IV/2	<i>„Barokní velmoc“ rakouských Habsburků</i>	44
V.	ZÁPAS O POBALTÍ A UKRAJINU	
V/1	<i>Polsko-litevská unie v 17. století</i>	46
V/2	<i>Švédsko na vrcholu moci</i>	47
V/3	<i>Rusko za prvních Romanovců</i>	48
V/4	<i>Druhá severská válka</i>	50
V/5	<i>Reformní politika Petra I.</i>	51

hlava druhá

BOJ O SUVERÉNNÍ POSTAVENÍ NA SVĚTOVÝCH MOŘÍCH

I.	O DĚDICTVÍ HABSBURSKÉ	
I/1	<i>Válka o dědictví španělských Habsburků</i>	52
I/2	<i>Pragmatická sankce</i>	53
I/3	<i>Úpadek „barokní velmoci“</i>	55
I/4	<i>Válka o dědictví rakouských Habsburků</i>	57
II.	POZNÁVÁNÍ A OSIDLOVÁNÍ MIMOEVRÓPSKÝCH OBLASTÍ V 17. A 18. STOLETÍ	
II/1	<i>Vrchol první vlny koloniální expanze</i>	60
II/2	<i>Cesty ve znamení kříže</i>	62
II/3	<i>Zápas o Indii a osvícenská znalost světa</i>	64
III.	KULTURA 18. STOLETÍ	
III/1	<i>Rokoko</i>	66
III/2	<i>Klasicismus</i>	68
III/3	<i>Anglické umění</i>	69
III/4	<i>Evropská hudba</i>	70
III/5	<i>Osvícenství</i>	71
IV.	POČÁTKY EVROPSKÉ PENTARCHIE A VZNIK USA	
IV/1	<i>Britsko-francouzský zápas o světové prvenství</i>	74
IV/2	<i>Soupeření Hohenzollernů s Habsburky</i>	76
IV/3	<i>Zahraniční politika císaře Josefa II.</i>	78
IV/4	<i>Územní expanze Ruska ve druhé půli 18. století</i>	79
IV/5	<i>Boj britských kolonií v Severní Americe za nezávislost</i> ..	80
IV/6	<i>Mezinárodní uznání Spojených států amerických</i>	82

hlava třetí

VZNIK OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

I.	REFORMA A REVOLUCE	
I/1	<i>Osvícenské pojetí státu</i>	84
I/2	<i>Osvícenský absolutismus</i>	86
I/3	<i>Neúspěch reforem ve Francii</i>	89
I/4	<i>Francouzská revoluce</i>	90

II.	NAPOLEONSKÝ HEGEMONISMUS A OBNOVENÍ PENTARCHIE	
II/1	<i>Vzestup Napoleona Bonaparta</i>	92
II/2	<i>První francouzské císařství</i>	94
II/3	<i>Evropa po vídeňském kongresu</i>	96
II/4	<i>Krise Svaté aliance</i>	98
III.	POČÁTKY A VÍTĚZSTVÍ ROMANTISMU	
III/1	<i>Duchovní zdroje romantismu</i>	100
III/2	<i>Filosofie a literatura epochy vrcholného romantismu</i> ...	105
III/3	<i>Romantická hudba</i>	107
IV.	PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE	
IV/1	<i>Kořeny průmyslové revoluce</i>	109
IV/2	<i>Nerovnoměrnost industrializace</i>	110
IV/3	<i>Konec světa „malých struktur“</i>	112
IV/4	<i>Sociální darwinismus</i>	116
V.	KRIZE EVROPSKÉ PENTARCHIE A OBČANSKÁ VÁLKA V USA	
V/1	<i>„Jaro národů“</i>	117
V/2	<i>Revoluce 1848—1849</i>	119
V/3	<i>Rozpad Svaté aliance a vznik nových mocností</i>	121
V/4	<i>Občanská válka v USA</i>	124

hlava čtvrtá

CIVILIZACE VOLNÉ SOUTĚŽE

I.	KULTURA DRUHÉ POLOVINY 19. STOLETÍ	
I/1	<i>Výtvarné umění</i>	128
I/2	<i>Rozklad romantismu</i>	132
I/3	<i>Tušení osudové krize</i>	135
II.	TECHNICKOVĚDECKÁ REVOLUCE	
II/1	<i>Nové energetické zdroje a technologie</i>	137
II/2	<i>Dovršení revoluce v dopravě a vojenství</i>	142
II/3	<i>Vývoj obyvatelstva</i>	148
III.	DĚDICTVÍ BÍLÉHO MUŽE	
III/1	<i>Vyvrcholení světové kolonizace</i>	153
III/2	<i>Tradiční koloniální mocnosti</i>	154
III/3	<i>Nové koloniální mocnosti</i>	159
III/4	<i>Velmocí v úpadku</i>	164

IV.	VNITŘNÍ VÝVOJ VELMOCÍ	
IV/1	<i>Epocha liberalismu</i>	166
IV/2	<i>Tradiční demokracie</i>	167
IV/3	<i>Mezi konzervativismem a liberalismem</i>	170
IV/4	<i>Zachování tradičního systému</i>	175
V.	NA CESTĚ KE SVĚTOVÉ VÁLCE	
V/1	<i>Evropa do berlínského kongresu</i>	177
V/2	<i>Vznik znepřátelených koalic</i>	179
V/3	<i>Počátky britsko-německé rivality</i>	180
V/4	<i>Růst válečného napětí</i>	182

hlava pátá

KRIZE EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI

I.	PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA	
I/1	<i>Vypuknutí první světové války</i>	184
I/2	<i>Ruské revoluce</i>	192
I/3	<i>Válečné finále roku 1918</i>	194
II.	POKUS O OBNOVU EVROPY	
II/1	<i>Americké mírové snahy</i>	197
II/2	<i>Mírová konference ve Versailles a mírové smlouvy</i>	198
II/3	<i>Nová Evropa?</i>	200
III.	EVROPSKÁ KULTURA MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI	
III/1	<i>Nové umělecké proudy a jejich centra</i>	205
III/2	<i>Literatura a film</i>	206
III/3	<i>Hudba a filosofie</i>	212
IV.	EXPANZE TOTALITNÍCH REŽIMŮ	
IV/1	<i>Fašismus</i>	215
IV/2	<i>Snaha o vytvoření bezpečné Evropy</i>	218
IV/3	<i>Světová hospodářská krize</i>	219
IV/4	<i>Nacionální socialismus</i>	219
IV/5	<i>Cesta k válce</i>	221
V.	DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA	
V/1	<i>Evropská válka</i>	223
V/2	<i>Mimoevropská válčiště</i>	226
V/3	<i>Východní tažení</i>	228
V/4	<i>„Židovská otázka“</i>	230

V/5	<i>Upevňování protinacistické koalice</i>	231
V/6	<i>Evropsko-atlantická válka 1943–1944</i>	235
V/7	<i>Konec války</i>	236

hlava šestá

EVROPA V BIPOLÁRNÍM SVĚTĚ

I. OD POSTUPIMI K HELSINKÁM (1945–1975)		
I/1	<i>Základy poválečného uspořádání</i>	239
I/2	<i>Mírové smlouvy s bývalými spojenci Německa</i>	241
I/3	<i>Počátky bipolárního pojetí světa</i>	241
I/4	<i>Cesta ke studené válce</i>	242
I/5	<i>První zkoušky síly</i>	245
I/6	<i>Trumanova doktrína</i>	245
I/7	<i>Marshallův plán</i>	246
I/8	<i>Rada vzájemné hospodářské pomoci</i>	248
I/9	<i>Kominforma</i>	248
I/10	<i>Blokáda Berlína a vznik Spolkové republiky Německo</i> ...	249
I/11	<i>Počátky západoevropské integrace</i>	252
I/12	<i>Severoatlantická obranná aliance</i>	253
I/13	<i>Počátky diskuse o obranném příspěvku SRN a Montánní unie</i>	254
I/14	<i>Evropské obranné společenství a jeho krach</i>	255
I/15	<i>Pařížské dohody</i>	257
I/16	<i>Komunistický blok po Stalinově smrti</i>	257
I/17	<i>Berlínská krize a berlínská zeď</i>	260
I/18	<i>Prohlubování procesu západoevropské integrace</i>	261
I/19	<i>Rozhovory o omezení strategických jaderných zbraní</i> ...	263
I/20	<i>Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě</i>	264
II. KONEC TOTALITARISMU V EVROPĚ (1975–1994)		
II/1	<i>Vítězství demokracie v Portugalsku a Španělsku</i>	266
II/2	<i>Thatcherismus</i>	267
II/3	<i>Pokračování rozhovorů o omezení strategických zbraní</i>	268
II/4	<i>Dvojí rozhodnutí rady NATO</i>	271
II/5	<i>Mírové hnutí v Evropě</i>	272
II/6	<i>Glasnost' a perestrojka</i>	273
II/7	<i>Černobyl</i>	274
II/8	<i>Dohoda o likvidaci jaderných zbraní středního doletu</i> ..	275
II/9	<i>Polsko – od nezávislých odborů k výjimečnému stavu</i> ...	276

II/10	<i>Reformy v SSSR a zánik „prvního státu dělníků a rolníků“</i>	277
II/11	<i>Konec totalitních režimů ve střední a jihovýchodní Evropě; rozpad sovětského bloku</i>	280
II/12	<i>Krach komunismu v NDR a pád berlínské zdi</i>	282
II/13	<i>Sjednocení Německa</i>	284
II/14	<i>Konec studené války a zánik Varšavského paktu</i>	286
II/15	<i>Rozpad Jugoslávie</i>	288
II/16	<i>Cesty evropské integrace</i>	289

III. VĚDA A KULTURA DVACÁTÉHO STOLETÍ NA ROZCESTÍ

III/1	<i>Vědeckotechnická revoluce</i>	296
III/2	<i>Kultura po druhé světové válce</i>	301